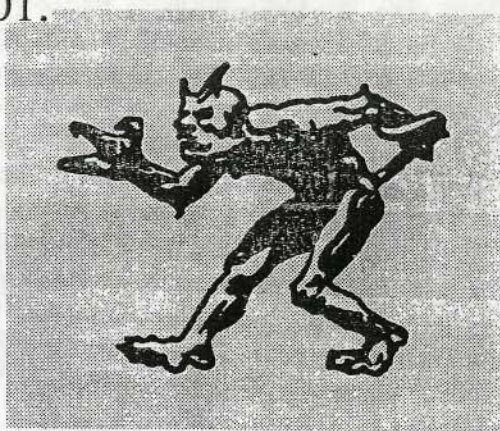

Kunst

omkring trolden

Informationsavis fra Museums- og kunstforeningen for Vejen og omegn

ÅRETS LEGATUDSTILLING

med værker af GUTTE ERIKSEN

Det er en stor glæde på Vejen Kunstmuseum at kunne vise en retrospektiv udstilling af Gutte Eriksens arbejder. Ideen har ligget længe, og blev lidt mere konkret, da museet i 1998 af Statens Kunstfond fik overdraget/deponeret en række af hendes værker. I forbindelse med ferniseringen tildeles kunstneren, som den 10. i rækken »Valdemar Petersen og hustru Esther Moesmann Petersens Legat« - det ovenpå forårets legatregn fra både Holger Petersens Legat og Anna Klindt Sørensens Fond!

Keramisk slægtskab

Tanken om udstillingen er vokset af det daglige samspil med keramik af Niels Hansen Jacobsen (1861-1941). Ser man fra hans værker ud over det danske keramiklandskab, tegner der sig nogle utilsigtede åndelige slægtskaber. Den samme rå, djærve, lidt fandenivoldske arbejdsform fornemmes hos f.eks. Erik Nyholm (1911-90), Gutte Eriksen og hendes elev Hans Vangsø (født 1950). I trav ad nye veje bliver der gjort uortodokse forsøg med bl.a. tilsætning af glasstifter, kobbertråd og meget andet.

I arbejdet med glasuren er der fra Hansen Jacobsen spændende paralleller til Gutte Eriksens værk og siden til f.eks. Morten Løbner Espersen (født 1965). Alle tre nyder 'legen' med den i sidste ende ikke helt kontrollable kemi, og værdsætter uden romantik de gaver ovnens lune kan give. Deres keramiske arbejder brændes flere, til tider mange gange. Gutte Eriksen fortæller f.eks. om to fæde, der manglede *the final touch*, at de - efter at have stået i henved 10 år - en dag blev taget frem, brændt endnu en gang, og da var det som om et mirakel havde været på spil! Som Hansen Jacobsen gør hun ingen højtravende tekniske redegørelser. Der arbejdes omhyggeligt, og derefter afventes med ydmyg erkendelse af kemiens og ildens luner de spændende resultater.

En god start

I perioden 1936-39 fik Gutte Eriksen sin keramiske uddannelse på Kunsthåndværkerskolen - en hastig beslutning efter at have hørt en gæst i hjemmet i Rødby tale om én, der skulle til at starte skolen.

På hendes afgangsudstilling vistes bl.a. et testel og et servantesæt samt en række enkle, skulpturelle former - mestendels kander og vaser. De havde en tidstypisk enkelhed i samspillet mellem de bløde buer og enkle former, og alligevel en karakter, der var helt deres egen. Dominerende var brugen af det uglaserede ler højnet med ganske enkle, klart afgrænsede glasurfelter på f.eks. en hank, en bund, en tud.

Gutte Eriksens rene, skulpturelle former var der nogen, der havde øje for. Allerede året inden hun bestod sin afgangsupgave debuterede hun i 1938 på Kunstnernes Efterårsudstilling (KE).

Fortsættes -

Udenlandsrejsen 1948

Takket være et håndværkerlegat kunne Gutte Eriksen i 1948 endelig komme på studietur til udlandet. Det første mål blev på lykke og fromme det allerede da legendariske Bernard Leach (1887-1979) værksted. Ovenpå krigens lange isolation var det velgørende at komme til et værksted, hvor der blev arbejdet efter gamle traditioner. Trods det korte ophold må Gutte Eriksen have gjort et lovende indtryk på den anerkendte kunstner, der siden opsøgte hende flere gange i Danmark, ligesom de mødtes i Japan i 1971 og 1973.

Fra St. Ives gik turen til det gamle franske pottemagercentrum St. Amand-en-Puissaye, hvor hun fik plads hos Pierre Lion. Hans slægt havde i generationer arbejdet på egnen. Bedstefaren var blandt dem, der hjalp den franske kunstnerkeramik, billedhuggeren Jean Carriès, der i begyndelsen af 1890'erne kom til at betyde så meget for Niels Hansen Jacobsen. Studieturen afsluttedes i La Borne hos Vassil Ivanoff, hvor der også blev arbejdet med stentøj.

Som vi kender hende i dag

Den engelske keramikker Michael Gill var i 1950 en måneds tid hos Gutte Eriksen i hendes værksted i Kastrup. Gennem hans brug af boraxglasur, blev hun opmærksom på den glasurtype, som hun siden har arbejdet videre med til det, der idag er karakteristisk for hendes keramik. Den ligger fra ganske få helt sorte værker over nuancer af blå, brun og grå til de seneste års variationer over kombinationen rød/turkis.

Ovenpå opholdet hos Leach blev Gutte Eriksen for alvor optaget af de asiatiske teknikker og formsprog. Med vågent blik kunne hun - uden at plagiere, og med helt egne resultater - studere udsøgte værker på Kunstindustrimuseet. Det er blevet til en stor produktion med mange variationer over sake-dunken, tekanden, faddet, og den traditionelle franske kaffekop på fod (mazagran). Som den engelske keramikker David Whiting må man beundre Gutte Eriksen, der hver gang hun sætter sig til drejeskiven skaber endnu et helt nyt værk, endnu en vigtig variation over temaet.

Teresa Nielsen

TEMA: TISTRUP - VARDE

JANUS BYGNINGEN

Vestjyllands Kunstmuseum

Flere års intensiv kamp for at rejse penge til en kunstbygning i Tistrup gav sidste år bonus. Den 520 kvadratmeter store bygning kunne indvies med Janus-udsmykningen på gavlen. Janus-bygningen er ikke et kunstmuseum i gængs forstand.

Det er først og fremmest en udstillingsbygning, men huset rummer også et museumsafsnit, som normalt vil kunne opleves i en del af bygningen.

Janus Bygningen er en kulmination af det store arbejde på det kunstneriske område, som nu afdøde pastor Thyge Svendsen startede først i 70'erne i Tistrup.

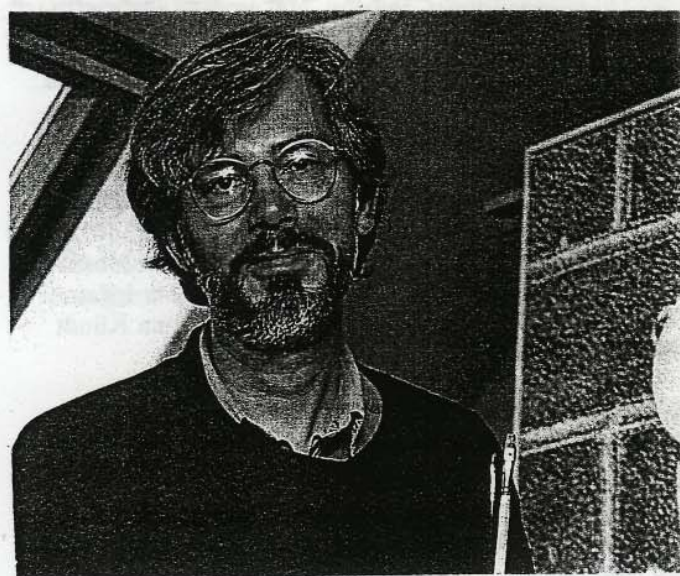
Bygningens arkitekt er Søren Morns, Esbjerg.

De første indkøb til samlingen blev foretaget af Vestjysk Kunstforening tilbage i 70'erne. En del år gik den under betegnelsen Tistrup-Samlingen. Senere blev det til Museet Tistrup Samlingen, som fik sin egen bestyrelse, der også stod for den gamle kunstbygning og senere kom til at spille en hovedrolle i opførelsen af Janus Bygningen. Ved dennes indvielse blev samlingens navn ændret til Vestjyllands Kunstmuseum. Samlingen rummer i dag ca. 500 værker. Janus Bygningen er i dag et hus med mange aktiviteter. Det rummer KS, Vestjyllandsudstillingen og Vestjysk Kunstforening.

Mange andre arrangementer foregår i årets løb i museet.

Janus Bygningen under opførelse.

Maleren Bjarke Regn Svendsen, kunstnerisk leder af Janus Bygningen.

MARIA LÜDERS HANSEN OG NÆRVÆR

'Det tegnede nærvær' er titlen på Maria Lüders Hansens artikel i Hrymfaxe nr. 1 fra i år, hvor i hun skildrer sit arbejde med portrættegninger af tre personer. Nærvær ses ikke kun i billederne, men også i det sociale engagement, der lyser ud af artiklen.

Maria Lüders Hansen er født i Tønder i 1925. Som 18 årig flyttede hun til København og blev fire år senere optaget på Kunstakademiet hos professor Aksel Jørgensen.

Tilknytningen til det sønderjyske er dog bevaret gennem udstillinger i bl.a. Grænselandsudstillingen, der siden 1973 har haft Maria Lüders Hansen som medlem.

Hendes værker spænder fra tegninger af ældre mennesker,

naturbilleder fra Værløse-egnen, hvor hun nu bor, til billeder med abstrakte kompositioner.

Maria Lüders Hansen's faster

Terracottafabrikken P.IPSENS ENKE

Mon ikke de fleste kender ældre familiemedlemmer, der har haft en af de for Ipsen-fabrikken karakteristiske orangefarvede vaser og askebægre med en ugle, øgle eller andre dyr?

De ses også ofte i antikbutikker og i genbrugsforretninger. Grundlaget for fabrikationen startede som så mange gange før og siden på Den Kongelige Porcelænsfabrik, der har uddannet flere af de store navne i dansk keramik.

En af dem var Rasmus Peter Ipsen fra Rønne, der efter seks års læretid og yderligere nogle år på Den Kongelige P grundlagde sin egen terracottavirksomhed påskelørdag den 15. april 1843 under beskedne forhold på Nørrebrogade i København. Økonomien var så elendig, at han måtte have hjælp fra sit lærested for at få gennemført de første brændinger, fordi der ikke var penge til en ovn.

I 1847 byggede han imidlertid sin egen fabrik i Utterslev. Fabrikken overgik indtil 1885 både Bing & Grøndahl og Den Kongelige Porcelænsfabrik med hensyn til international berømmelse og priser på udenlandske udstillinger.

Den kunstneriske leder af Den Kongelige Porcelænsfabrik, arkitekten G.F.Hetsch og senere hans søn, Christian Hetsch, tegnede vaser efter antikke forbilleder til Ipsen. Vaserne var i en årrække fabrikkens speciale sammen med antikke figurer. De solgtes i store mængder især efter åbningen af Thorvaldsens Museum i 1848.

Rasmus Peter Ipsen døde i 1860 kun 45 år gammel. Virksomheden videreførtes af enken. Her af navnet 'P.Ipsens Enke'. Sønnen Bertel Ipsen blev leder, og stod i spidsen for virksomheden indtil 1918, hvor kunstforlægger Willy Stender overtog ledelsen og indledte en ny periode med omlægning og modernisering af produktionen.

karakteristisk for alle de godt hundrede år fabrikken eksisterede (1843-1955) var, at kunstnere var tilknyttet

fabrikken. I en periode omkring 1900 var den senere sølvsmed Georg Jensen knyttet til fabrikken, ligesom maleren og billedhuggeren J.F. Willumsen. Også Thorvald Bindesbøll og den senere leder af Aluminia, Chr. Joachim har arbejdet hos Ipsen.

Blandt de kunstnere, der senere virkede hos Ipsen kan nævnes Kai Nielsen, Carl J. Bonnesen og Axel Salto.

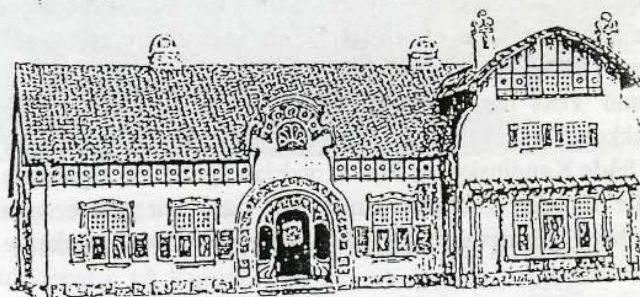
Fabrikken fik som nævnt allerede i de første år flere præmier på udstillinger i ind- og udland. I en periode havde fabrikken egne udsalg i Paris og London. Som følge af den store succes havde Christian IV givet fabrikken prædikatet

Kongelig Hof Terrakottafabrik.

Men mode og smag ændrede sig, og fabrikken, der havde sat sit præg på så mange danskeres hjem, måtte lukke i 1955.

Græsk urne med to hanke på låget, af samme form som Bertel Ipsens svendestykke, samt græsk kande (Olpe) med hoyeder på hank og munding.

JUGENDHUSET I VARDE,

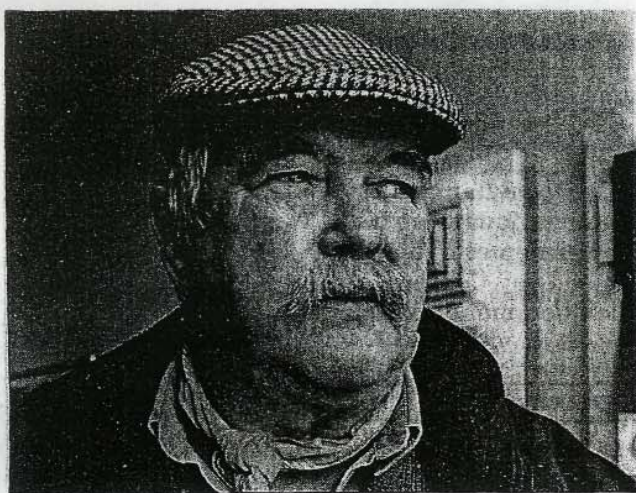
der åbnede som besøgssted den 27. december 1997, vil fremover være en afdeling af Museet for Varde By og Omegn. Huset er siden 1994 blevet fredet og restaureret, så det i dag fremstår næsten som den nyoprettede herskabsvilla, det var i 1901.

I stueetagen præsenteres en nyophængning med malerier af Otto Frello, hvis billeder vanskeligt kan finde indpas blandt værker af andre kunstnere.

I overetagen består den permanente udstilling af en omfattende modelsamling fra terracottafabrikken, 'P.Ipsen's Enke'.

P.E.H.

KUNST I VEJEN

Karl Åge Riget

I maj 1986 fik Vejen et nyt fem meter højt vartegn ved det nye posthus, da en ny skulptur af Karl Åge Riget blev afsløret. En skulptur, der adskiller sig fra de øvrige skulpturer i kommunen i kraft af sine geometriske former og de mange farver.

Karl Åge Riget fødtes i 1933 i landsbyen Kasted mellem Århus og Viborg. Hans barndom var præget af fattigdom, og som dreng måtte han arbejde i gårdens stalde. Efter at være udlært som håndværksmaler, kom han til Teknisk skole i Odense, hvor også kunstnerne Knud Hansen og Louis Michael gik. Især to lærere på skolen inspirerede de unge håndværkere til at blive kunstnere.

Karl Åge Riget fik sin debut på Kunsternes Efterårsudstilling i 1959 med to malerier og en skulptur.

I 1960 fik han sin første separatudstilling på Roldhøj i Rebild, hvor han igen udstillede i 1965 med tallet, bogstavet og skakbrættets tern som væsentlige elementer. De udvikledes de efterfølgende år med større og større vægt i både billeder og skulpturer.

Knud Voss har i bogen om Karl Åge Riget fra 1983 trukket de kunsthistoriske forudsætninger op. Han nævner, at både Kandinsky og Piet Mondrian spiller en afgørende rolle for den konkrete kunst, der også har navne som Richard Mortensen og Ole Schwalbe som markante kunstnere.

I løbet af 70'erne udviklede sammenslutningen Grønningen sig til at blive en platform for den nye kunst med store formater og et moderne enkelt formsprog i stærke farver, som de også kunne opleves i værker af Henning Damgaard Sørensen, der var formand for sammenslutningen, da Karl Åge Riget blev medlem.

Han boede og arbejdede fra 1966 i Odsherred og fra dette år arbejdede han udelukkende som kunstner.

Karl Åge Riget døde den 30. januar i år efter 40 års kunstnerkarriere.

P.E.H.

AKTIVITETER - TID & STED

Lørdag d. 31. marts kl. 15.00

Fernisering på årets legatudstilling med værker af keramikeren Gutte Eriksen.

Udstillingen kan ses til den 26. august.

Omvisninger: søndag d. 29. april kl. 15.00 og søndag den 20. maj kl. 15.00.

Onsdag den 25. april kl. 18.00

Banegårdspladsen, Vejen.

Aftenudflugt til Janus Bygningen i Tistrup og Jugendhuset, Varde. Bussen kører forbi Danmarks mindste skole, der nu er museum. I Tistrup viser Bjarke Regn Svendsen rundt i påskeudstillingen og den retrospektive udstilling med Marie Lüders Hansen. I Varde besøges Jugendhuset med Otto Frellos malerier og værker fra P.Ipsens Enke.

Inden hjemturen serveres kaffe på Arnbjerg Hotel over for Jugendhuset. Hjemkomst til Vejen senest kl. 23.00.

Pris for medlemmer kr. 125,-. For øvrige kr. 150,-.

(Prisen inkluderer bus, entréer, rundvisning og kaffe).

Tilmelding noteres i den rækkefølge, de modtages.

Tilmelding til Elin Ranum tlf. 75 557312.

Torsdag den 24. til søndag den 27. maj:

Udflugt til Berlin.

NB: Bemærk, at den annoncerede udstilling med Jean René Gauguin ikke bliver gennemført i år.

Museets åbningstider:

Tirsdag - fredag kl. 10-16. Lørdag - søndag kl. 11-17.

Mandage lukket (Undtagen 2. påskedag og 2. pinsedag)

Fri entré.

Redaktion: Poul Erik Hansen (ansvarshavende)

Badstuegade 6, 6100 Haderslev. Tlf. 74 525715.

Poul Verner Nielsen, Gunnarsvej 7, 6600 Vejen. Tlf. 75362870.

Sv. Holm Larsen, Bakkevej 3, 6600 Vejen. Tlf. 75 360633.

Bladets red. modtager gerne stof fra foreningens medlemmer.